

som historisk Beviis for det privilegerede Hartkorns Rettigheder og Uantastelighed, forekommer det mig, saaledes som af den ærede Ordfører er yttret, at det netop beviser lige det Modsatte. Det blev nemlig af ham fuldstændigt udviklet, hvorledes Adelen, som oprindelig havde fuldstændig Skattefrihed baade for Gaard og Gods, har successtvt siden Souverainitetens Indførelse mistet en stor Deel af disse Rettigheder. Souverainiteten har gennem Lovgivningen i de sidste 150 Aar ved forskellige Lovgivningsforanstaltninger efterhaanden indskrænket og beklippet den oprindelige Skattefrihed saaledes, at der tilsidst ikke er bleven uden en ringe Levning tilbage af hine Fortidens Privilegier, ja efter den ærede Taleres egne Ytringer indskrænke de sig nu kun til en Skattelettelse af 2 Rbd. 4 § pr. Td. Hartkorn i en enkelt Retning, og vel at mærke, samme høitærede Taler yttrede, at denne ringe Levning af Adelen forhen store Privilegier og Rettigheder knytter sig udtrykkelig til Betingelsen af at bevare 200 Tdr. Hartkorn Bøndergods. Saaledes synes det mig klart, at Lovgivningen har bebudet, at den sidste Rest af Skattelettelsen maatte kunne ophøre. Det vil desuden erindres, at den samme ærede Taler har indrømmet det Billige og Retfærdige i, at Lighed, ja fuldstændig Lighed burde indtræde i de communale og andre Byrder, og at han har erindret det høie Thing om, at saavel Fortidens Lovgivning som Stænderne i Forbindelse med den senere Tids Lovgivning have erkjendt det Rigtige heri, og søgt at forberede og indføre fuldstændig Lighed i denne Retning. Naar man nu tillige overskuer den historiske Udvikling af denne Sag her i Landet og alle Lovgivningens Foranstaltninger indtil den sidste Tid, forekommer det mig, at der i Talerens eget Foredrag ligger det fuldstændigste Beviis for, at det privilegerede Hartkorn ikke har noget retsgyldigt Krav paa Erstatning, og at det ligesaa vilde være en Uretfærdighed at borttage den sidste Rest af Skattelettelse, som det vil kunne kaldes uretfærdigt, hvad Fortidens Lovgivning har foretaget i denne Retning, hvilket allerede er tilstrækkeligt udviklet af den ærede Ordfører idag, idet han har vist, at Adelen store Forrettigheder og Privilegier nu

ere indskrænkede til en stor Ubetydelighed. Jeg indrømmer derfor, at jeg for mit Vedkommende ved de Foredrag, den ærede 5te Landstingsmand for 1ste Valgkreds (Orsted) har holdt saavel idag som under Sagens første Behandling, er bleven bestyrket i den Overbeviisning, at det saakaldte privilegerede Hartkorn ikke er noget reelt Privilegium og ikke har noget retsgyldigt Krav paa Erstatning. Saaledes maa altsaa ogsaa den sidste Skattelettelse kunne falde bort, hvorhos det forekommer mig, efter Alt hvad der er yttret, at, naar Betingelsen for Skattelettelsen, nemlig vedvarende Besiddelse af 200 Tdr. Hartkorn Bøndergods bortfalder, da mener jeg, at Skattelettelse af sig selv som en naturlig Conseqventis maa indtræde, og da jeg nu vil haabe, at Rigsdagen og Regjeringen ville antage det Lovforslag, som allerede er gaaet igjennem det høie Thing: Lovforslaget, som opmuntre Besidderne af privilegeret Hartkorn til at afhænde deres Fæstegods, saa mener jeg, at det Tidspunkt er kommet, da Skattelettelsen af sig selv bør bortfalde. Naar imidlertid den ærede Taler har formeent, at det vilde være mere tilraadeligt for Diebliffet blot at lade Ligheden mellem de forskellige Slags Hartkorn indtræde med Hensyn til de communale og lignende Byrder, og derimod lade Skattelettelsen med Hensyn til Gammelskatten staa urørt, skal jeg for mit Vedkommende ikke have Noget derimod at erindre; men jeg troer, at selv det privilegerede Hartkorns Besiddere ville være flet tjente med denne Udgang af Sagen. Skjøndt jeg altsaa med Folkethinget og med det ærede Udvalg erkjender, at det saakaldte privilegerede Hartkorn intet Retskrav har paa Erstatning, har jeg dog for mit Vedkommende aldeles Intet imod, at man af Billighedshensyn tilstaaer det en passende Erstatning; kun vil jeg ikke nægte, at jeg for mit Vedkommende havde ønsket denne Sag ordnet paa anden Maade. Men der er en anden Betænkelse for mig med Hensyn til denne Sag; det er med Hensyn til dens Folger; naar nemlig Regjeringen og Rigsdagen tilstaae det privilegerede Hartkorn Erstatning, saa forekommer det mig, at Lovgivningen derved har erkjendt et Princip, som man ikke, uden at gjøre Brud paa Retfærdigheden, kan undlade